

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kerätär, E., Pekkala, S. & Kojo, M. 2024. Robotiikka on tulevaisuutta hyvinvointipalveluissa. Lapin Kansa 11.3.2024, 22.

Robottiikka on tulevaisuutta hyvinvointipalveluissa

Robotti on digitaalinen ja teknologinen ratkaisu, jolla voidaan uudistaa terveyden- ja hyvinvointialojen prosesseja. Robottien oikeanlainen käyttö voi vaikuttaa positiivisesti palvelu- ja hoitokokemukseen ja vähentää kustannuksia.

Väestörakenteen ja kansalaisten palvelutarpeiden muutosten sekä hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuuden lisääntyminen ovat nostaneet esiin tarpeen tarkastella kansalaisille suunnattuja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluja, niiden suunnittelua, kehittämistä ja toteuttamista.

Digitalisaation eli arkisten analogisten toimintojen ja prosessien korvaaminen digitaalisilla ja teknologisilla ratkaisuilla on erittäin ajankohtaista, koska esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuolto on valtavan säästöpainteen alla. Kehittyessään robottiikka luo uusia mahdollisuuksia tehostaa ja monipuolistaa toimintoja ja pitkällä aikavälillä se luo myös luovan positiivisia vaikutuksia työhyvinvointiin.

Lapissa, pitkien etäisyyksien alueella, digitalisaatio ja robotiikan hyödyntäminen ovat edellytys palveluiden saatavuudelle tulevaisuudessa. Robottiikalla tulee olemaan oma paikkansa tulevaisuuden hyvinvointipalveluissa.

Hyvinvointiala tarvitsee edistyskellisiä teknologiaratkaisuja työvoiman heikon saatavuuden takia. Robottiikka voi toimia vetovoimatekijänä koulutusta pohtiville. Jo työelämässä oleville robottiikka voi tarjota mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen ja teknologisen toimijuuden vahvistamiseen. Robottiikan avulla voidaan muokata työprosesseja ja palveluita, mikä tarkoittaa esimerkiksi työajan vapauttamista rutiineista vaativampiin tehtäviin ja työtaakan keventämistä. Robottiikka voi luoda myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

USEILLE meistä robottiikka on jo tuttua; kotoa löytyy robotti-imureita ja -ruohonleikkureita. Terveydenhuollossa hyödynnetään jo tehokkaasti lääkeannostelurobotteja sekä kuntoutuksessa kävelyrobotteja. Opetuksessa etäläsnä-olobottiikka on yleistymässä.

Robottiikan käyttöönotto ei ole ongelmaton. Onnistunut käyttöönotto vaatii halua ottaa käyttöön uutta teknologiaa, työn uudelleen tarkastelua, aikaa, perehtymistä ja sitoutumista. Robotit voivat humanoidimaisella ulkomuodollaan herättää voimakkaitakin tunteita ja niiden käyttöön

liittyy paljon eettisiä kysymyksiä. Robottien kanssa tarvitaan taitoa toimia ja kommunikoida.

Usein hyvinvointialoilla työskentelevät ja asiakkaat tarvitsevat tukea käyttöönotossa ja käytössä. Robottiikan tarjoamista hyödyistä, mahdollisuuksista ja haasteista tulee viestiä ja tiedottaa laajasti. Toimijoiden välinen vuoropuhelu ja yhteiskehittäminen on keskeistä kymärryksen ja positiivisten kokemusten lisäämiseksi.

Lapin ammattikorkeakoulu ja yliopisto haluavat tukea robotiikan hyödyntämistä ja käyttöönottoa Lapin hyvinvointipalveluissa. Korkeakoulukonsernissa on käyn-

nistynyt monialainen ja molempien organisaatioiden asiantuntijoiden osaamista yhdistävä hanke, jonka tavoitteena on edistää robotiikan tietoisuutta ja käyttöönottoa hyvinvointialoilla Lapissa verkostojen, yhteiskehittämisen, tutkimuksen ja kokeilujen avulla.

Mukana on hoitotyön, liikunnan, fysioterapian, sosiaalialan, TKI-alan, kasvatustieteiden ja hallintotieteiden osaajia. Hankkeessa laaditaan tilannekuva robotiikan nykytilasta ja kehittämisen tarpeista, käynnistetään ja vahvistetaan Lapin amk:n ja yliopiston hyvinvointialan asiantuntijoiden yhteistyötä robotiikan hyödyntä-

miseksi.

Lisäksi hankkeessa toteutetaan robottiikkakokeiluja erilaisissa toimintaympäristöissä, lisätään tietoisuutta ja osaamista robotiikan ratkaisuista ja aktivoidaan maakunnan asukkaita ja toimijoita. Toimintojen kohteena ovat lappilaiset, alueen päätöksentekijät sekä hyvinvointi- ja terveydenalan toimijat.

ELINA KERÄTÄR, SATU PEKKALA JA MIKAELKOJO

Kirjoittajat työskentelevät Lapin korkeakoulukonsernissa Arctic RoboWelfare - lappilaisen hyvinvoinnin robotiikan kehittämisympäristö-hankkeessa